

Od Rimskog ugovora do brexita, preko uvođenja eura i migrantske krize - prenosimo ključne trenutke koji su obilježili 60 godina izgradnje Europske unije.

Rođenje Europe

Francuski ministar vanjskih poslova Robert Schuman 9. svibnja 1950. položio je kamen temeljac europskog projekta predloživši Njemačkoj, samo pet godina nakon kapitulacije, da integriraju francusko-njemačku proizvodnju ugljena i čelika u organizaciju otvorenu svim zemljama Europe.

Pariški ugovor, kojim je osnovana Europska zajednica za ugljen i čelik (ECSC), potpisan je godinu dana poslije, 18. travnja 1951. Rođena je Europa "šestorice" (Njemačka, Belgija, Francuska, Italija, Luksemburg, Nizozemska).

Od Europske ekonomske zajednice (EEC) do Europske unije

"Šestorka" je 25. ožujka 1957. u Rimu potpisala osnivački ugovor Europske ekonomske zajednice (EEC), zajedničkog tržišta utemeljenog na slobodi kretanja i carinskoj uniji. Europske institucije (Vijeće ministara, Europska komisija, Europska parlamentarna skupština) uspostavljene su početkom 1958.

U siječnju 1973. EEZ-u su se pridružili Ujedinjeno Kraljevstvo, Danska i Irska, a slijedile su Grčka (1981.), Španjolska i Portugal (1986.), Austrija, Finska i Švedska (1995.).

Ugovor iz Maastricha, drugi temeljni akt europskog projekta, potpisan je 7. veljače 1992. Predviđa uvođenje zajedničke valute i utemeljuje Europsku uniju.

Od siječnja 1993. jedinstveno tržište postaje realnost omogućujući slobodno kretanje roba, usluga, osoba i kapitala. Trebat će pričekati ožujak 1995. da Schengenski ugovor omogući Europljanima da putuju bez graničnih kontrola.

Euroskupina i Europa 28-orice

Euro je postao svakodnevnica gotovo 300 milijuna Europljana 1. siječnja 2002. Samo su Danska, Ujedinjeno Kraljevstvo i Švedska odlučile zadržati svoje nacionalne valute.

Nakon pada Berlinskog zida 1989. polako se nameće proširenje prema istočnoj Europi. Deset novih država članica ušlo je u EU u svibnju 2004.: Poljska, Češka, Mađarska, Slovačka, Litva, Latvija, Estonija, Slovenija te Malta i Cipar. Slijede ih Bugarska i Rumunjska 2007. te Hrvatska 2013.

Krizna vremena

U proljeće 2005. francuski i nizozemski birači odbacili su prijedlog prvog Europskog ustava, što je izazvalo institucionalnu krizu. Iz nje Unija izlazi tek Lisabonskim ugovorom, kojim se želi poboljšati funkcioniranje institucija proširene Europe, koji je ratificiran 2009., doduše teško.

Europska unija: 60 godina uspona i padova

Kategorija: SVIJETAžurirano: Utorak, 21 Svibanj 2019 08:33

Objavljeno: Utorak, 21 Svibanj 2019 08:33

Iste godine grčka vlada je objavila veliko povećanje svojeg deficita, što je bio prvi znak za uzbunu pred veliku financijsku krizu. Grčka, a potom Irska, Španjolska, Portugal i Cipar zatražili su pomoć EU-a i MMF-a, koji su zauzvrat zahtijevali stroge mjere štednje. Dužnička kriza srušila je niz europskih šefova vlada i povećala nepovjerenje prema Uniji.

Tek pošto je izišla iz financijske krize, Europa se suočila s najvećom migrantskom krizom od 1945. uslijed dolaska stotina tisuća tražitelja azila, uglavnom s Bliskog istoka i iz Afrike. EU nije uspio dogovoriti zajednički akcijski plan za rješavanje tog problema.

Brexit

Novi udarac Uniji, oslabljenoj jačanjem populizma i euroskepticizma, nanio je brexit. Nakon kampanje fokusirane na imigraciju i gospodarstvo, 51,9 posto Britanaca glasalo je 23. lipnja 2016. za izlazak iz EU-a.

Tri godine poslije, brexit, predviđen prvotno za 29. ožujka 2019., još se nije dogodio. Države članice pristale su odgoditi ga za 31. listopada kako bi se britanske političke stranke dogovorile o uvjetima izlaska.

(Hina)

